

Latvijas Bibliotēku padomes sēdes protokols

2026. gada 20. maijā

Rīgā

Nr. 4

Sēde notiek klātienē Kultūras ministrijā

Sēde sākas plkst. 10.00

Sēdi vada:

Kultūras ministrijas Arhīvu, bibliotēku un muzeju nodaļas
vecākā referente
LBP priekšsēdētājs, Latvijas Universitātes bibliotēkas direktors

Katrīna Taurēna
Uldis Zariņš

Piedalās LBP locekļi:

Rīgas Stradiņa universitātes bibliotēkas direktore
Rīgas Centrālās bibliotēkas direktora vietniece
Biedrības "Latvijas Akadēmisko bibliotēku asociācija"
valdes locekle
Kultūras ministrijas Arhīvu, bibliotēku un muzeju nodaļas
vadītāja
Latvijas Pašvaldību savienības padomniece
kultūras un izglītības jautājumos
Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas direktore
Latvijas Universitātes asociētā profesore
Latvijas Bibliotekāru biedrības Bērnu un skolu bibliotēku
sekcijas vadītāja, Olaines 1. vidusskolas bibliotēkas vadītāja
Gulbenes novada bibliotēkas direktore
Bauskas Centrālās bibliotēkas direktore
Latvijas Bibliotekāru biedrības Sēlijas nodaļas vadītāja
Siguldas bibliotēkas direktore
Ludzas novada bibliotēkas direktore

Ināra Aploka
Vineta Baško
Aldona Dadzīte
Līga Dimante
Ināra Dundure
Ilga Erba
Baiba Holma
Aija Jankava
Sabīne Jefimova
Māra Kuļikauska
Renāte Lenša
Jeļena Ozoliņa
Elita Zirne

Piedalās LBP locekļi attālināti:

Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktore

Dagnija Baltiņa

Piedalās:

Kultūras ministrijas Valsts sekretāra vietniece
kultūrpolitikas jautājumos

Baiba Mūrniece

Nepiedalās LBP locekļi:

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes
Fundamentālās bibliotēkas direktore
Kultūras informācijas sistēmu centra direktors

Ilona Dobelniece
Armands Magone

Protokolē:

Kultūras ministrijas Arhīvu, bibliotēku un muzeju nodaļas
vecākā referente

Egita Šaicāne

Darba kārtība:

1. Latvijas Bibliotēku padomes (turpmāk – LBP) priekšsēdētāja un priekšsēdētāja vietnieka ievēlēšana.
2. Informācija par LBP darbu.
3. Likumprojekta “Grozījumi Bibliotēku likumā” virzība.
4. Rektoru padomes priekšlikums likumprojektam “Grozījumi Bibliotēku likumā”.

K.Taurēna atklāj LBP sēdi, sveic jauno LBP sastāvu un informē par darba kārtību, aicina sēdes dalībniekus iepazīstināt ar sevi.

1.§

LBP priekšsēdētāja un priekšsēdētāja vietnieka ievēlēšana

K.Taurēna aicina LBP locekļus izvirzīt priekšsēdētāja kandidātus. I.Dundure, I.Aploka, I.Erba, E.Zirne izvirza U.Zariņu, D.Baltiņa izvirza M.Kuļikausku. K.Taurēna informē par vēlēšanu procesa kārtību. Balsu skaitīšanai izvirza E.Šaicāni un M.Kuļikausku. Klātesošie LBP locekļi balso aizklāti, aizpildot vēlēšanu biļetenus.

Balsu skaitīšanas laikā D.Baltiņa aicina precizēt balsošanas procesa kārtību, norādot, ka netika pietiekami izskaidrots, par kuriem kandidātiem notiek balsošana, vai par priekšsēdētāja vietnieku ievēlē kandidātu ar otru lielāko balsu skaitu, un aicina uz caurspīdīgu, atklātu un tiesisku LBP darba uzsākšanu. LBP locekļi vienojas par atkārtotu balsojumu par LBP priekšsēdētāju, balsis vēlēšanu biļetenā nododot tikai par izvirzītajiem kandidātiem.

Priekšsēdētāja amatam tiek izvirzīti M.Kuļikauska un U.Zariņš. M.Kuļikauska atsauc savu kandidatūru. Notiek aizklāts balsojums par U.Zariņa ievēlēšanu LBP priekšsēdētāja amatā. E.Šaicāne paziņo vēlēšanu rezultātus. Saņemti 14 derīgi vēlēšanu biļeteni, par U.Zariņa ievēlēšanu saņemtas 14 balsis, pret – 0 balsis. **LBP priekšsēdētāja amatā vienbalsīgi tiek ievēlēts Uldis Zariņš.**

Priekšsēdētāja vietnieka amatam tiek izvirzīti M.Kuļikauska, A.Jankava, I.Erba. I.Erba atsauc savu kandidatūru. Balsu skaitīšanai izvirza E.Šaicāni un B.Holmu. Notiek aizklāts balsojums par M.Kuļikauskas vai A.Jankavas ievēlēšanu LBP priekšsēdētāja vietnieka amatā. E.Šaicāne paziņo vēlēšanu rezultātus. Saņemti 14 derīgi vēlēšanu biļeteni, par M.Kuļikausku saņemtas 10 balsis, par A.Jankavu – 4 balsis. **LBP priekšsēdētāja vietnieka amatā ar balsu vairākumu tiek ievēlēta Māra Kuļikauska.**

Kultūras ministrijas Valsts sekretāra vietniece kultūrpolitikas jautājumos B.Mūrniece sveic LBP priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietnieci un novēl LBP veiksmīgu turpmāko darbību.

2.§

Informācija par LBP darbu

Sēdes vadīšanu turpina LBP priekšsēdētājs U.Zariņš. K.Taurēna informē par LBP darba organizēšanu, kompetencēm un LBP nolikuma aktualizēšanu. U.Zariņš papildina, ka LBP galvenie uzdevumi un prioritātes pilnvaru termiņā būs darbs pie Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumu un Obligāto eksemplāru likuma grozījumiem un bibliotēku nozares attīstības stratēģijas izstrādes, aicina izmantot LBP kā platformu nozares diskusijām, kā arī rosina izstrādāt LBP darba plānu.

3.§ Likumprojekta “Grozījumi Bibliotēku likumā” virzība

K.Taurēna prezentē likumprojekta “Grozījumi Bibliotēku likumā” virzību Saeimā. Sēdes dalībnieki diskutē par Izglītības, kultūras un zinātnes komisijā atbalstītajiem priekšlikumiem, izskatot likumprojektu pirms 2. lasījuma, un nepieciešamību virzīt papildu priekšlikumus uz 3. lasījumu.

Par priekšlikumu *bibliotēkas krājumu* definēt kā *bibliotēkā esošo dokumentu, informācijas un zināšanu resursu kopumu* I.Dundure paskaidro, ka ar informācijas un zināšanu resursiem domāts digitālu resursu kopums. V.Baško komentē, ka šāds formulējums un tā praktiskais lietojums būs jāskaidro MK noteikumos. U.Zariņš piekrīt, ka definīcija nav veiksmīga, un norāda, ka krājums ir kopums, kas tiek inventarizēts un uzskaitīts grāmatvedībā. Tomēr atgādina, ka uz 3. lasījumu Saeimā pārsvarā tiek virzīti tehniski labojumi, un piedāvā atstāt krājuma formulējumu esošajā redakcijā.

Par priekšlikumu ieviest jaunu terminu *bibliotēkas pakalpojums – pakalpojums, kura ietvaros bibliotēka nodrošina piekļuvi bibliotēkas krājumam un kultūras mantojumam, sekmē lasīšanas veicināšanu, kā arī sniedz atbalstu izglītībai, zinātnei, informācijpratībai, digitālo prasmju attīstībai un sabiedrības līdzdalībai, nodrošinot publiski pieejamu un iekļaujošu vidi* U.Zariņš vērš uzmanību, ka terminu sadaļā termins lietots vienskaitlī, kamēr pārējā likuma tekstā tas lietots daudzskaitlī – “bibliotēkas pakalpojumi”. S.Jefimova piedāvā definēt bibliotēkas pakalpojumu kā pakalpojumu kopumu. R.Lenša argumentē, ka definīcijā norādīts konkrētas bibliotēkas pakalpojums, kas katrai bibliotēkai var būt atšķirīgs. V.Baško norāda, ka, ja LBP locekļiem ir dažādi viedokļi, tad arī bibliotēku dibinātāji un darbinieki var nesaprast likumā noteikto definējumu.

Par priekšlikumu *Latvijas bibliotēku tīkla metodiskais, konsultatīvais, informācijas sistēmu pārvaldības un interešu pārstāvības centrs ir Latvijas Nacionālā bibliotēka* I.Aploka jautā, vai notiks izmaiņas informācijas sistēmu pārvaldībā. D.Baltiņa informē, ka Latvijas Nacionālā bibliotēka pārņems visas bibliotēku informācijas sistēmas un tiks noteikts pārejas periods sistēmu pārņemšanai. U.Zariņš iebilst, ka tādā gadījumā priekšlikuma formulējumā būtu jānorāda “bibliotēku informācijas sistēmu”, kā arī norāda, ka akadēmiskās bibliotēkas izmanto apmēram 10 bibliotēku informācijas sistēmas.

Par priekšlikumu *vispārējās izglītības iestādes un profesionālās izglītības iestādes bibliotēkas darbības kvalitāti novērtēt attiecīgās izglītības iestādes akreditācijas procesā* A.Jankava komentē, ka līdz šim vidējās izglītības iestāžu bibliotēkas netika akreditētas, bet šobrīd tiek uzsākts darbs pie kritēriju izstrādes skolu bibliotēku vērtēšanai institucionālo akreditāciju procesā. V.Baško papildina, ka skolu bibliotēkās ir būtiskas atšķirības krājuma un pakalpojumu kvalitātē, iekļaujot bibliotēku skolas akreditācijā, komisijā būtu jābūt speciālistam no bibliotēku nozares vai stingri noteiktiem bibliotēkas vērtēšanas kritērijiem. I.Dundure piekrīt, ka jābūt skaidri organizētam akreditācijas procesam. Sēdes dalībnieki diskutē par skolu bibliotēkāju darba slodzēm.

L.Dimante informē, ka Izglītības kvalitātes valsts dienests sniedzis priekšlikumu, ka Kultūras ministrija (turpmāk – KM) un Latvijas Nacionālās bibliotēka (turpmāk – LNB) līdz 2028. gada 30. aprīlim izstrādā skolu bibliotēku darbības vērtēšanas kritērijus, tie stātos spēkā ar 2028. gada 1. septembri. Sēdes dalībnieki piekrīt piedāvātajiem termiņiem, I.Dundure papildina, ka iespējams prasīt Izglītības kvalitātes valsts dienestam starpposma ziņojumu.

B.Holma jautā par priekšlikumu “*atcelt LNB akreditāciju*”. L.Dimante komentē, ka LNB darbība ir noteikta ar likumu un KM veic iestādes pārraudzību.

Par pārejas noteikumiem *par esošās LBP darba turpināšanu līdz pilnvaru termiņa beigām* U.Zariņš komentē, ka ir izskanējis, ka uz likumprojekta izskatīšanu 3. lasījumā varētu tikt virzīts KM priekšlikums, ka esošais LBP sastāvs strādā līdz 2026. gada 31.decembrim, un aicina LBP locekļus paust viedokli par šo ieceri, norādot, ka būtu loģiski, ja LBP strādātu atbilstoši aktuālajai Bibliotēku likuma redakcijai, nevis vēl divus gadus turpinātu darbu 17

locekļu sastāvā. R.Lenša komentē, ka neredz jēgu uzsākt būtiskus darbus, ja pilnvaru termiņš beidzas pēc pāris mēnešiem. I.Dundure un I.Aploka norāda, ka esošajam sastāvam būtu jānostrādā līdz pilnvaru termiņa beigām.

LBP locekļi vienojas balsot par likumprojekta punktiem, attiecībā uz kuriem LBP aicinātu KM virzīt priekšlikumus likumprojekta izskatīšanai 3. lasījumā. Balsojumā nepiedalās LBP locekļi D.Baltiņa (sēdi atstāj plkst. 11.55), I.Dundure un B.Holma (abas sēdi atstāj plkst. 12.05).

LBP locekļi,
atklāti balsojot “Par” (6 balsis), “Atturas”(1 balsis), “Pret” (5 balsis), **nolemj**:

atbalstīt likumprojektā “Grozījumi Bibliotēku likumā” ietvertās bibliotēkas krājuma definīcijas “*bibliotēkas krājums - bibliotēkā esošo dokumentu, informācijas un zināšanu resursu kopums*” precizēšanu, izslēdzot no tās terminu “zināšanu resursi”.

LBP locekļi,
atklāti balsojot “Par” (11 balsis), “Atturas”(1 balsis), “Pret” (nav), **nolemj**:

atbalstīt likumprojektā “Grozījumi Bibliotēku likumā” ietvertās bibliotēku pakalpojuma definīcijas “*bibliotēkas pakalpojums – pakalpojums, kura ietvaros bibliotēka nodrošina piekļuvi bibliotēkas krājumam un kultūras mantojumam, sekmē lasīšanas veicināšanu, kā arī sniedz atbalstu izglītībai, zinātnei, informācijpratībai, digitālo prasmju attīstībai un sabiedrības līdzdalībai, nodrošinot publiski pieejamu un iekļaujošu vidi*” precizēšanu, ka “bibliotēkas pakalpojums ir pakalpojumu kopums, kura ietvaros [...]”.

LBP locekļi,
atklāti balsojot „Par” (9 balsis), „Atturas” (nav), „Pret” (3 balsis), **nolemj**:

atbalstīt likumprojektā “Grozījumi Bibliotēku likumā” ietvertās pārejas noteikumu redakcijas saglabāšanu, kas nosaka, ka LBP turpina darbu 17 locekļu sastāvā līdz esošā padomes sastāva pilnvaru termiņa beigām.

4.§

Rektoru padomes priekšlikums likumprojektam “Grozījumi Bibliotēku likumā”

U.Zariņš informē, ka Rektoru padome iesniedza vēstuli Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnei komisijai pirms likumprojekta “Grozījumi Bibliotēku likumā” izskatīšanas komisijā pirms 2. lasījuma, kurā aicināts atteikties no augstskolu bibliotēku akreditēšanas un, līdzīgi kā skolu bibliotēkas, tās akreditēt augstskolu institucionālās akreditācijas ietvaros, norādot, ka vēstule netika izskatīta Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas sēdē, un aicinot šo jautājumu izskatīt LBP sēdē un lemt, vai LBP aicinās KM virzīt šādu priekšlikumu uz likumprojekta skatīšanu 3. lasījumā.

U.Zariņš informē, ka, piemēram, Latvijas Universitātē studiju programmu akreditācijām tiek gatavoti ap 10 ziņojumi par programmu informacionālo nodrošinājumu, kas prasa būtiskus darbinieku resursus. U.Zariņš aicina augstskolu bibliotēku akreditācijām piemērot to pašu kārtību, kāda tiek virzīta vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu bibliotēkām – iekļaut tās izglītības iestādes institucionālās akreditācijas procesā.

B.Holma norāda, ka augstskolu bibliotēku akreditāciju atcelšana var pasliktināt bibliotēku darba kvalitāti un nozares interesēs būtu augstākās izglītības iestāžu bibliotēku akreditāciju saglabāt.

A.Dadzīte informē, ka Latvijas Akadēmisko bibliotēku asociācijas biedru aptaujā lielākā daļa biedru atzina, ka gribētu atteikties no augstskolu bibliotēku akreditācijām. Galvenais iemesls ir liels resursu un laika patēriņš pašvērtējumu ziņojumu sagatavošanai un akreditāciju komisiju vizītēm. I.Aploka piekrīt un salīdzina akreditācijas ziņojumu sagatavošanu ar maģistra darba izstrādi.

L.Dimante informē par Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas sniegto skaidrojumu, ka augstskolu akreditāciju atšķirībā no vispārējās izglītības iestāžu akreditācijas neveic valsts, līdz ar to valstij zūd kontroles mehānisms. U.Zariņš atbild, ka augstākās izglītības iestāžu akreditāciju veic Akadēmiskās informācijas centrs, balstoties uz valsts deleģējumu un akreditācijas noteikumiem.

A.Jankava informē, ka Latvijas Bibliotekāru biedrība Rektoru padomes priekšlikumu neatbalsta, argumentējot, ka tādējādi pazūd ārējais bibliotēku darbības izvērtēšanas instruments. Aicina diskusijas par akreditāciju saturu un procesu iekļaut LBP darba plānā. M.Kuļikauska norāda, ka arī augstāko izglītības iestāžu akreditācijas komisijā būtu jābūt bibliotēku nozares speciālistam. I.Erba papildina, ka šobrīd augstskolu bibliotēku dalība akreditācijās aizņem ievērojamus laika resursus.

LBP locekļi,

atklāti balsojot “Par” (10 balsis), “Atturas”(1 balsis), “Pret” (1 balsis), **nolemj:**

atbalstīt priekšlikuma sagatavošanu likumprojektam “Grozījumi Bibliotēku likumā” par augstākās izglītības iestādes bibliotēkas darbības kvalitātes novērtēšanu attiecīgās izglītības iestādes akreditācijas procesā.

LBP nolemj:

- Līdz 25. maijam LBP locekļiem izskatīt un rakstiski sniegt komentārus par KM sagatavotajiem priekšlikumiem likumprojektam “Grozījumi Bibliotēku likumā”.
- Līdz nākamajai LBP sēdei locekļiem sagatavot priekšlikumus darba plāna izveidei.
- Nākamo LBP sēdi organizēt attālināti **12. jūnijā plkst. 11.00.**

LBP sēde tiek slēgta plkst. 12.50.

Latvijas Bibliotēku padomes priekšsēdētājs

(paraksts*)

U. Zariņš

***DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKU PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**